

ԳԻՐԲ № 27

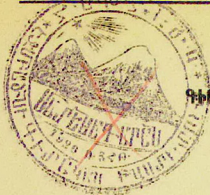
ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՎԱՅՐԵՐԻ
ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ
ԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ՈՐԵՆՔԻ
ՄԱՏՁԵԼԻ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հ. Ս. Խ. Հ. ԿԵՆՏՐՈՆԸԿԱՆ ԳՈՐԺԱԳԻՐ ԿՈՄԻՏԵՍԻ

ՅԵՐԵՎԱՆ

1928 թ.

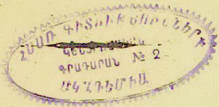

ԳԻՐԲ № 27

ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՎԱՅՐԵՐԻ
ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ
ԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ՈՐԵՆՔԻ
ՄԱՏՁԵԼԻ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

11
23611
A

16722

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հ. Ս. Խ. Հ. ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԺԱԳԻՐ ԿՈՄԻՏԵՑ

ՀԱՅԳՈՒԼԻԳՐԱՖԻ I ՏՊԱՐԱՆ

ՊԱՏՎԵՐ 3859

ԳՐԱՌԵՊ. 829 Բ. ՏԻՐԱԺ 1300

ՔԱՂՎԱԾՔ

Հ.Ս.Խ.Հ. ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵՑԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ

«ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵՑԻՆ ԱՌԸՆԹԵՐ 1928 թ. ՀՈՒՆՎԱՐԻ 5-ԻՆ ՀՐԱՎԻՐՎԱԾ ԳԱՎԳՈՐԾԿՈՄՆԵՐԻ ԿԱԶՄԲԱԺԻՆՆԵՐԻ ՎԱՐԻՋՆԵՐԻ, ԳԱՎՀՐԱՀԱՆԳԻՋՆԵՐԻ ՅԵՎ ԳԱՎԱՌԱԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾԿՈՄՆԵՐԻ ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏԵՎԱՆՔՈՎ ՏԵՂԵՐԻՆ ՏՐՎԵԼԻՔ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ» 1928 թ. ՓԵՏՐՎԱՐԻ 29-Ի ՎՈՐՈՇՈՒՄԻՑ

ԳՑՈՒՂԽՈՐՀՐԴՆԵՐԻ ՅԵՎ ԳՑՈՒՂ- ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ՓՈԽԱՐԱԲԵՐՈՒ- ԹՅԱՆ ԱՍՊԱՐԻՋՈՒՄ

15. Արձանագրել, ՎՈՐ ԴՅՈՒՂՆԱԽԱՆ ԽՈՐՀՈՐԴՆԵՐԻ և Հասարակական Ժողովների վոխհարարերության հարցերը դեռևս կանոնավորված չեն. տեղ-տեղ նկատվում է Հասարակական Ժողովների անտեսումը գյուղ-խորհուրդների կողմից, իսկ շատ հաճախ դյուղխորհուրդներն իրենց իրավասության յենթակա հարցերը և նախաձեռնությունը գյուղհասարակական Ժողովին են հանձնում:

16. Առաջարկել գաղառակային գործկոմերին շարունակել իրենց ուժեղ հսկողությունն այդ ասպարիջում և վարել կազմակերպչական այնպիսի գիծ, ՎՈՐ Հասարակական Ժողովների աշխատանքների ճիշտ դեկավորությունը գյուղխորհուրդների կողմից լիովին ապահովված լինի:

17. Գյուղխորհուրդներէ ղեկավարութեան առաջարկով նկատված բացերը վերացնելու համար, ժամանակին տալ գրավոր և կենդանի ցուցմունքներ:

ՀՍԽՀ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեյի
Նախագահի Տեղակալ՝ Հ. ԱԶԱՏԱՆ

ՀՍԽՀ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեյի
Քարտաւար՝ Ռ. ԴԱՇՏՈՅԱՆ

ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՎԱՅՐԵՐԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ՈՐԵՆՔԻ

ՄԱՏՋԵԼԻ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մինչև 1927 թ. Հ. Ս. Խ. Հանրապետության որենադրության մեջ գյուղական վայրերի քաղաքացիների ընդհանուր ժողովների, կամ դործածական լեզվով առած, գյուղական հասարակական ժողովների մասին հաստիք որենք, կանոնադրություն գոյություն չի ունեցել: Այդ հանգամանքը մի կողմից՝ անդրադառնում էր գյուղի հասարակական աշխատանքների կանոնավոր, որին աչափ ընթացքի վրա, իսկ մյուս կողմից՝ խառնաշփոթություն էր մտցնում գյուղական հասարակական ժողովի և գյուղական խորհրդի փոխհարաբերությունների մեջ, թույլ չտալով թե՛ մեկին և թե՛ մյուսին արդյունավետ կերպով զբաղվելու այն հարցերով, վերոնք կանոնադրելու նրանց առաջ:

Այս անկանոն դրությանը վերջ տալու, ինչպես նաև գյուղական աշխատավոր մասնաճյուղին լայն չափով գյուղի հասարակական աշխատանքներին մասնակից առնելու, այդ աշխատանքները կանոնավորելու և նրանց որին աչափություն տալու նպատակով, Հ. Ս. Խ. Հ. Գեներալական Գործադիր Կոմիտեյի նախագահությունը 1927 թ. փետրվարի 23-ին հաստատեց և դործադրության դրեց «Գյուղական վայրերի քաղաքացիների ընդհանուր ժողովների» վերաբերյալ կանոնադրությունը:

ԻՆՉ ՆՊԱՏԱԿԻ ՀԱՄԱՐ Ե ՀՐԱՎԻՐՎՈՒՄ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ ԳՅՈՒՂՈՒՄ

Գյուղի հասարակության մեջ ծագում են թե՛ տընտեսական, թե՛ կուլտուրական, թե՛ շինարարական և

թե՛ այլ կարևոր բնույթ ունեցող բաղմաթիւ խնդիրներ :
Գյուղին դպրոց և սկսաք, գյուղին խմելու ջուր և հար-
կավոր, գյուղը կարիք ունի դյուղատնտեսական այս-
կամ այն ձեռնարկումների, գյուղի բնակչութեան մաք-
րութեան համար անհրաժեշտ և բազմիք կառուցել,
գյուղի հանդերը, անասունները պահելու, պահպանելու
համար հանդապահներ, հովիվներ և հարկավոր վարձել,
գյուղի ճանապարհները կարոտ են վերանորոգման ու
հարթման, գյուղի տնտեսութեանն ուժեղացնելու հա-
մար կարիք և զբաղվում կոռպորատիւ ընկերութեաններ
կազմակերպելու, աշխատավոր դյուղացիներին անհրա-
ժեշտ և վարկային և կոռպորատիւ այլ ընկերութեան-
ների մեջ քաշել և ալին—ահա հարցեր, վորոնք տուրյա
կյանքում, յուրաքանչյուր որ ծեծում են դյուղացու
դուռը և նրանից պահանջում այդ հարցերի քննութեան
մեջ նրա ակախի մասնակցութեանը, նրա կենդանի,
գործնական և նյութական ոժանդակութեանը :

Գյուղի ընդհանուր ժողովը հրավիրվում և հենց
գրա համար, վոր քննութեան առնի հասարակական
կյանքին վերաբերող նման հարցերը, յերբ հարցերի
լուծման ու նրանց վերաբերյալ հանվելիք վորոշումնե-
րի իրականացման հաջողութեանը պահանջում և, վոր
դյուղական հասարակութեանն ակախի միջամտութեան
ցույց տա, անհրաժեշտաբար թելադրում և լսել նրա
խոսքը, խորհուրդը, իմանալ նրա ցանկութեանը :

Վերցնենք մի այնպիսի կարևոր և անհրաժեշտ
հարց, ինչպիսին և դպրոցի կառուցումը : Հաճախ դյու-
ղացիները, նկատի առնելով պետութեան ֆինանսական
ներկա պայմանները, վոր նա հնարավորութեան չունի
յուրաքանչյուր գյուղում մոտիկ ապագայում դպրոցներ
կառուցել, ցանկութեան են հայտնում ինքնահարկման
կարգով միջոցներ ստեղծել և հասարակական ուժերով
ձեռնարկել դպրոցի կառուցման աշխատանքին, Այս

հարցն իր դրական, հաջող և դործնական լուծումը կտա՞նք այն ժամանակ, յերբ գյուղի ընդհանուր ժողովը լայն կերպով քննության կառնի այդ և հենց ինքը կժամանանչի այն բոլոր աղբյուրները, վորտեղից կարելի չէ վերցնել դրամական, նյութական միջոցները և անցնել դպրոցական շինքի կառուցման աշխատանքներին:

Գյուղի ընդհանուր ժողովի քննության առարկա կարող են լինել վո՛չ միայն գյուղական անմիջական կյանքին վերաբերող, հենց նույն գյուղում ծագող հարցերը, այլ և գալառակային, գալառային ու համապետական նշանակութիւն ունեցող հարցերը, յերբ դրանց քննութիւնը ընդհանուր ժողովների կողմից անհրաժեշտ կհամարվի համապետական շահերի տեսակետից: Յուրաքանչյուր գյուղացի, գյուղական հասարակութիւն պետք և լավ դիտակցի, վոր ինքը մի մասնիկն է ընդհանուր յերկրի և վոր նրա մասնակցութիւնը ընդհանուր խնդիրների քննության ու լուծման մեջ կարևոր ու անհրաժեշտ է: Յե՛վ իսկապես. ի՞նչպէս կարող է, առենք, Զանգեզուրի կամ Եջմիածնի գալառի այս կամ այն հասարակութիւնն անտարբեր մնալ դեպի այնպիսի մի համապետական, համամիութենական նշանակութիւն ունեցող խնդիր, ինչպիսին է գյուղատնտեսության փոխառությանը մասնակցելու խնդիրը, վորի հաջող լուծումից է կախած թե՛ ամեն մի գյուղի և թե՛ ընդհանուր միության ամրապնդումը՝ տնտեսական, կուլտուրական և սոցիալ-քաղաքական տեսակետից: Այդպիսով գյուղական ընդհանուր ժողովները հրաժիրովում են քննության առնելու համապետական նշանակութիւն ունեցող կարևոր, ինչպէս նաև գյուղի հասարակական կյանքին վերաբերյալ հարցերը:

ՈՎ Ե ՇՐԱՎԻՐՈՒՄ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ ԳՅՈՒՂՈՒՄ

Գյուղի ընդհանուր ժողով կարող է հրաժիրել

միայն գյուղական խորհուրդը հանձնին նրա նախագահ-
 հաւթյան կամ նախագահի և կամ գյուղական խորհրդի
 լիազօրը վերջինների հանձնարարութեամբ: Վոչ մի
 գյուղացի, գյուղացիների վոչ մի խմբակ, հասարակա-
 կան վոչ մի կազմակերպութիւն առանց գյուղխորհրդի
 գիտութեան իրավունք չունի հրավիրել հասարակական
 ընդհանուր ժողով և այնտեղ քննութեան դնել այս կամ
 այն հարցերը:

Յեթե գյուղացիները ցանկութիւն ունեն այս կամ
 այն հարցերի քննութեան համար ընդհանուր ժողով
 հրավիրել, նրանք այդ մասին պետք է դիմեն գյուղա-
 կան խորհրդին: Սա յեւ քննութեան առնելով դրա ան-
 հրաժեշտութիւնը, հրավիրում և հասարակական ժո-
 ղով: Յեթե այս կանոններով չեն վարվում, ժողովը չի
 կարող համարվել որինական. այդ ժողովների վարո-
 շումներն անվավեր են, վոչ մի ուժ ու նշանակութիւն
 չունեն:

ԻՆՉ ԴԵՊՔԵՐՈՒՄ Ե ՇՐԱՎԻՐՎ ՈՒՄ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

Ընդհանուր կանոն է, վոր գյուղի ընդհանուր ժո-
 ղովը պետք է հրավիրել վոչ ուշ քան ամիսը մեկ ան-
 դամ: Գոյութիւն ունեցող այն յերեւոյթը, վոր հասա-
 րակական ժողովը գյուղում հրավիրվում է սովորաբար
 յերկու, յերեք, չորս ամիսը մեկ անգամ, պետք է հա-
 մարել անկանոն: Դա ապացույց է, վոր այդ գյուղում
 հասարակական աշխատանքները թույլ են ընթանում և
 կապը գյուղական խորհրդի ու աշխատավոր գյուղացի-
 ցիների միջև ամուր չէ:

Գյուղական խորհուրդը հրավիրում է նաեւ գյուղի
 հասարակական ժողով ամեն մի հարկ յեղամ դեպքում,
 յերբ քննութեան առնվելիք հարցերն անհետաձեռելի չեն
 և պահանջում են շտապ լուծում: Այդպիսի հարցեր

դյուղի առաջ հաճախ են կանգնած լինում. հովիվէ հարցը, հանգապահի հարցը, ջրի սպասարժման հարցը, գիշերապահների հարցը և այլն: Այս հարցերից յուրաքանչյուրը կենտական նշանակութիւն ունի ամբողջ հասարակութեան համար և նրանց քննութեան հետաձգումը կարող է քայքայել դյուղացիների անասութեանը:

Գյուղի ընդհանուր ժողովը հրավիրվում է նաև այն դեպքում, յերբ այդ պահանջում է դյուղական ընդհանուր ժողովներին մասնակցելու իրավունք ունեցող քաղաքացիների ընդհանուր թիւի մեկ հինգերորդ մասը: Յեթե դյուղում կան ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող հինգ հարյուր հոգի, հերիք և, վեր հարյուր հոգի պահանջեն ժողով հրավիրել, և դյուղխորհուրդը պարտավոր է կատարել քաղաքացիների այդ որինավոր պահանջը: Այդպիսի դեպքերում քաղաքացիները պետք է մատնանշեն այն հարցերը, վեր նրանք առաջադրում են քննելու ժողովում:

ՈՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ՈՒՆԻ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ ԳՅՈՒՂԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻՆ

Գյուղի ընդհանուր ժողովին կարող են ներկա լինել միայն նրանք, վերոնք ուղտվում են ընտրական իրավունքներից: Այստեղից պարզ է, վեր ընտրական իրավունքներից զրկված քաղաքացիները մասնակցել չեն կարող ընդհանուր ժողովին, անգամ խորհրդակցական ձայնի իրավունքով: Սա անհրաժեշտ է նրա համար, վերպեսգի դյուղի կուլակը, չահագործողը հնարավորութիւն չունենա իր անմիջական մասնակցութեամբ աղբիւր ընդհանուր ժողովի աշխատանքների վրա և իր տեսակետները թաղնված կամ ակնհայտնի կերպով անցկացնի այնտեղ: Յեթե ժողովին ներկա չեն լինում ընտրական իրավունքներից զրկված քաղաքացիները,

Ժողովի նախագահութիւնը պարտավոր է առաջարկել նրանց հետեանալու Ժողովից :

ԳՅՈՒՂԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՆԵՐ ՀՐԱՎԻՐԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

Ինչպէս ասիեց սկզբում, գյուղի բնդհանուր ժողով հրապիրում է գյուղական խորհուրդը կամ գյուղական խորհրդի լիազօրը վերջինի հանձնարարութեամբ: Ժողովը կարող է գումարով և մի տեղ կամ գյուղի դանդախութեամբ, յետեւ գյուղը մեծ է և հնարավոր է բոլորին հալածել մի վայրում:

Ընդհանուր ժողով հրապիրելու մասին՝ գյուղական խորհուրդը նախորոք պարտավոր է տեղեկացնել գյուղացիներին: Այդ նա անում է գյուղական կատարածութիւնների միջոցով կամ համապատասխան հայտարարութիւններ կախելով աչքի բնկնող տեղերում:

Հայտարարութիւնները պէտք է կախել միշտ վերջ ու մշտական տեղում, վերապահել հասարակութեան անդամների համար սովորութեան դասնա տմեն անգամ աշխատանքի դնելիս կամ աշխատանքից վերադառնալիս անցնելու աշխատեղ և հետեւելով՝ թէ արդյոք հայտարարութեան կա՞ թէ վոչ: Մեր գովառներում ուղղակի գյուղեր չառ կան, վորտեղ կիրառվում է այս հեղանակը և գյուղացին առավտոյան վտոց դուրս գալիս հովից արդեն նկատում է ծառին կամ տառակին վտեցրած թուղթը, վորով և բնականորեն հետաքրքրվում է ու կարդում, իսկ յետեւ՝ անդրադառնալ և, կողքին կանգնածին հարցնում է, թէ ի՞նչ է զրված հայտարարութեան մեջ: Հայտարարութիւններին մեջ գյուղական խորհուրդը պէտք է մատնանշի, թէ յետեւ հրապիրում Ժողով, վորտեղ, ի՞նչ հարցեր են քննութեան տնեւում կամ, ինչպէս ասում են, Ժողովի որա-

կարգը: Հայտարարութեան որինակելի ձեւ արվում է այս դրքույկի վերջում:

Ընդհանուր ժողովից մեկ ժամ առաջ գյուղական խորհուրդը պարտավոր է հրավիրման մասին հիշեցնել գյուղացիներին գարնայական զանգը հնչեցնելով: Առաջվա հին սովորութիւնը, այն է կտուր բարձրանալ և կանչով հրավիրել գյուղացիներին՝ կամաց-կամաց պետք է վերացնել գյուղական կյանքից:

Առանձին շատով գեպքերում գյուղական խորհուրդը կամ նրա լիազօրը կարող է հրավիրել ընդհանուր ժողով առանց նախապէս հայտարարելու նրա որակարգը:

Գյուղի ընդհանուր ժողովը որինական է համարվում, յեթե ներկա չէ ավելի գյուղում կամ թաղում ապրող բնորակաւ իրավունք ունեցող անձերի առնու-վազն 35 տոկոսը: Յեթե գյուղում կան ութ հարյուր բնորակաւ իրավունք ունեցող քաղաքացիներ, ժողովին պետք է ներկա լինեն առնուվազն յերկու հարյուր ութանասուն հոգի, վարպետի ժողովը համարվի որինական և իրավագոր լինի այս կամ այն վարչականները կայացնելու: Ժողովներին պետք է մասնակից դարձնել վորքան կարելի չէ շատ գյուղացիներ, իսկ դրա համար անհրաժեշտ է այնպէս անել, վոր բոլոր գյուղացիները իմանան ժողովի մասին, անհրաժեշտ է ժողովը նշանակել այնպիսի որ և որվա այնպիսի ժամանակին, յերբ գյուղացիները ազատ են: Փորձը ցույց է տվել, վոր ժողովներին շատ մարդ է լինում, յերբ ժողովները հրավիրվում են հանդատի որերին, կեսուրին, կամ յերեկոյան անասունները տեղավորելուց և աշխատանքները վերջացնելուց հետո: Ընդհանուր ժողովներ հրավիրելիս՝ գյուղական խորհուրդները այս հանդամանքի վրա մեծ ուշադրութիւն պետք է դարձնեն:

ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ
ԴՐՎԵԼԻՔ ՈՐԱԿԱՐԳԻ ՀԱՐՑԵՐԸ ՊԵՏՔ Ե ՆԱԽՈՐՈՔ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԵՆ ՅԵՎ ՄՇԱԿՎԵՆ ԳՅՈՒՂԽՈՐՀՐԴԻ
ԿՈՂՄԻՑ

Գյուղական ընդհանուր ժողովներին առաջադրվելիք հարցերը գյուղական խորհուրդները կամ նրանց նախագահությունները պարտավոր են նախորոք ուսումնասիրել, քննության ատենել իրենց նիստերում և ապա խնամքով մշակված մտցնել ժողովի քննության։ Տեղերում կատարած ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, վսր մի շարք գյուղերում գյուղական խորհուրդներն աչքաթող են անում այս կարևոր հանդամանքը։ Սրա հետևանքն այն է լինում, վսր առաջադրված հարցերը մութ են մնում գյուղացիներին համար, կամ նրանց լուծումը ստանում է վսչ ցանկալի ընթացք՝ առիթ տալով դանազան աղմուկներին և աննպատակ վիճաբանություններին։ Այս յերևույթը մեր գյուղական կյանքից արմատախիլ անելու նպատակով, անհրաժեշտ է վսր գյուղխորհուրդները ընդհանուր ժողովի քննության առաջադրելիք հարցերը նախորոք ուսումնասիրեն, մշակեն։ Բերենք մի որինակ։

Յենթադրենք Լիճք-ի գյուղական հասարակությունը ցանկություն է հայանում դեպի հանդը տանող ճանապարհը հիմնովին լայնացնել, մաքրել քարերից, հարթել, վսրպեսդի մարդիկ ու անասունները աղահալ անցնեն այնտեղից։ Այդ ցանկություններին հիման վսր, գյուղական խորհուրդը, քննության ատենելով այդ հարցն իր նիստում, հանձնարարում է շին-սանիտարական սեկցիային կազմելու ճանապարհի վերանորոգման ծրագիրը, նախահաշիվը, այն է, քանի՞ կիլոմետր տարածությամբ ճանապարհ պետք է վերանորոգվի, վսրքան ժամանակում, ի՞նչ քանակությամբ

քանվորական ձևք, վո՞րքան դործիքներ, բեռնակիր անասուններ և այլ պարագաներ են պահանջվում: Մանրամասն կերպով մշակելուց հետո, գյուղական խորհուրդը այդ հարցը մտցնում է գյուղի ընդհանուր ժողովը քննելու համար: Ժողովը բանալուց հետո նախագահը կամ շին-սանիտարական սեկցիայի նախագահը, ընդգծելով ճանապարհ կառուցելու հասարակական ցանկությունը, ղեկուցում է աշխատանքների ծրագրի, պահանջվելիք ծախքերի մասին. այնուհետև խնդրում է հասարակությանն առանց քաշվելու՝ արտահայտվել առաջադրված հարցերի շուրջը և համապատասխան վորոշում հանել, վորի վրա հենված գյուղական խորհուրդը կարող կլինի անցնել դործնական աշխատանքներին: Նման ղեկուցում լսելուց անկասկած յուրաքանչյուր գյուղացու համար դժվար չի լինի վորոշելու, թե կարո՞ղ է ներկայումս նա մասնակցել աշխատանքներին, տանել այն ծախքերը, վոր դրվում է նրա վրա: Թե պետք է այդ խնդիրը հետաձգել և մտածել նոր միջոցներ փնտռելու մասին:

Իսկ ինչպիսի պատկեր կստանանք, յեթե հարցն առանց ուսումնասիրության դրվի ժողովում: Մեկը կասի, թե կառուցվող ճանապարհի յերկարությունը կես կիլոմետր է. մյուսը կպնդի, թե յերկու կիլոմետր է, յերրորդը կհայտարարի, վոր հարյուր բանվոր է պահանջվում, չորրորդը կհակաճառի նրան: Յեւ այսպես գործ անելու փոխարեն կգրադվեն վիճաբանություններով, կաղմկեն և, առանց գործնական վորոշում հանելու, կցրվեն տները դժգոհ թե՛ ժողովից և թե՛ գյուղխորհրդից:

Գյուղական խորհուրդները այս հանգամանքը պետք է նկատի առնեն և վոչ մի դեպքում հարցերը պատահական կերպով չմտցնեն ժողովի քննության: Այստեղից իհարկե չպետք է յեզրակացնել այն սխալ

միտքը, վոր յեթե գյուղական խորհուրդը մի հարց ե մտցնում կամ մի նախագիծ առաջադրում, այլևս իրավունք չկա ուրիշ հարցեր կամ ուրիշ նախագծեր առաջադրել: Հասարակության յուրաքանչյուր անդամ, վոր իրավունք ունի մասնակցելու ժողովին, կարող ե իր նախագծերն առաջադրել, գյուղխորհրդի կողմից մշակված որակարգի մեջ փոփոխություններ կամ լրացումներ մտցնելու համար առաջարկություններ անել:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿՍՐԳԻ ՄԱՍԻՆ

Գյուղացիների մասնակցությունը

Գյուղի ընդհանուր ժողովը պետք ե բաց անի գյուղական խորհրդի լիազորը, կամ ներկայացուցիչը: Այդպիսին կարող ե լինել և գյուղական խորհրդի անդամը և վոչ խորհրդի անդամը, սակայն այնպիսի անձնավորություն, վոր վստահելի չե և վորին լավ հանաչում ե գյուղական խորհուրդը կամ վերադաս մարմինը:

Նախքան ժողով բանալը՝ պետք ե հաշվել ներկայեղողների թիվը՝ պարզելու համար, թե ժողովն որինակա՞ն ե թե վոչ: Եթե գյուղում կան ընտրական իրավունք ունեցող հինգ հարյուր քաղաքացի, ուրեմն սովյալ ժողովում պետք ե ներկա լինեն առնվազն հարյուր յոթանասուն հինգ հոգի (35 տոկոս), այլապես ժողովը պետք ե հետաձգվի և հայտարարվի նրա հրավիրման յերկրորդ ժամկետը, վորի մեջ մասնանշվում ե այն, վոր յերկրորդ ժողովը կհամարվի որինական անկախ ներկա յեղողների թվից: Այստեղ պետք ե ընդգծել, վոր շնորհիվ գյուղացիների յերբեմն թույլ մասնակցության ընդհանուր ժողովներին, վերջինների հետաձգվում են, հարցերի քննությունը ձրգ-

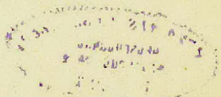
ձրգվում, առիթ տալով դիտակից դյուղացիներին
 դժգոհելու: Այս յերևույթի դեմ պետք է կռվել,
 գլխավորապես դյուղացուն հասկացնելու միջոցով,
 պարզաբանելով նրան, վոր նման բացակայություն-
 ներն անդրադառնում են թե՛ իր անհատական և թե՛
 ընդհանուր հասարակության և համապետական աշ-
 խատանքների վրա. պետք է հասկացնել դյուղացուն,
 վոր հաճախակի բացակայության դեպքում նա կոտա-
 նա նկատողություն, իսկ լավ բան չէ, ամոթ է, յերբ
 մեկը հասարակության առաջ պարտավանք է ստա-
 նում: Ինչի՞ նման կլինի, յերբ չըջանում խոսեն, թե
 Մկրտիչին սեացրին ժողովի առաջ անկանոն կերպով
 ժողով գալու համար: Այդպիսի մարդու վարքն ընդ-
 նում է թե՛ հասարակության, թե՛ հասարակական
 կազմակերպությունների և թե՛ դյուղի իշխանության
 առաջ: Այն վո՞ր մարմինն է, վոր այդպիսի դյու-
 ղացուն կընտրի իր կազմի մեջ. վոչ վոք: Խոչ չե-
 բաշխիք, կասեն նրանք, վոր վաղը նույնը նա չի անե-
 լու և մեր աշխատանքների ասպարիզում:

Գյուղի ընդհանուր ժողովը կառավարելու համար
 ընտրվում է նախագահություն

Այն հանգամանքը, վոր դյուղական խորհրդի նա-
 խագահն է բաց անում ժողովը և ինքն էլ կառավա-
 րում մինչև ժողովի վերջը, պետք է համարել անըն-
 դունելի և աննպատակահարմար: Որենքը պահան-
 ջում է, վոր ժողովի աշխատանքները ղեկավարելու
 համար ժողովականների կողմից ընտրվի նախագա-
 հություն բազկացած յերեք հոգուց: Այդ կազմի մեջ
 կարող է ընտրվել և դյուղխորհրդի լիազորը, կամ
 ներկայացուցիչը, վորը բաց է արել ժողովը:

Ժողովի մասին կազմվում և արձանագրություն

Քիչ չեն այնպիսի դեպքեր մեր գյուղերում, յերբ գյուղացիները ժողով են անում, խոսում են մի հարցի մասին, բերանացի վորոշում են կայացնում ու թողնում ցրվում են ամեն մեկը իրենց տները։ Սա անթույլատրելի չէ, վորովհետեւ յեթե վաղը տարածաշություններ առաջանան այդ վորոշումների շուրջը կամ կարիք չինի ստուգել վորոշման մանրամասնությունները դժվար կլինի պարզել կայացրած վորոշումների իսկական իմաստը, բովանդակութունը։ Այս գրությունից խուսափելու համար որեւէք սղարտագրում և, վոր յուրաքանչյուր ժողովի համար կազմվի համապատասխան արձանագրություն (տես գրքույկի վերջում որինսակելի ձեւը)։ Արձանագրությունը ստորագրում են ժողովի նախագահը, քարտուղարը և նախադահության մյուս անդամը։ Բոլորովին կարիք չկա, վոր արձանագրության տակ ստորագրեն նաեւ ներկա յեզոք գյուղացիները, ինչպես արվում է մի շարք գյուղերում։ Կազմված արձանագրության մեկ որինսակը հանձնվում և գյուղական խորհրդին, իսկ մյուս որինսակը գյուղխորհրդի միջոցով ուղարկվում է գավառակային գործկոմին։ Ընդհանուր ժողովին մասնակցող գյուղացիները, վորոնք համաձայն չեն լինի ժողովի կայացրած վորոշումներին, կարող են կցել արձանագրությանը կամ հանձնել գյուղխորհրդին իրենց առանձին կարծիքը, բերելով այն պատճառարանությունները, վորոնց հիման վրա նրանք ընդհանուր ժողովի վորոշումները համարում են սխալ։ Յեթե գյուղացին անգրագետ և, նրա բերանացի հայտարարությունը ժողովի վորոշումներին համաձայն չլինելու մասին, պարտավոր է ժողովի արձանագրության մեջ մտցնել ժողովի քարտուղարը։

Ընդհանուր ժողովում հարցերը վճռվում են բաց
 քվեարկությամբ

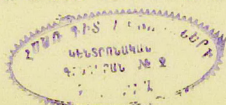
Գյուղի ընդհանուր ժողովում քննության առնվող
 բոլոր հարցերը վճռվում են բաց քվեարկությամբ:

Այդ նշանակում է, վոր յուրաքանչյուր գյուղացի
 իր կարծիքը, իր համաձայնությունը այս կամ այն
 հարցը վորոշելու ժամանակ պարտավոր է արտահայ-
 տել բաց կերպով և վորզ գաղտնի:

Միաժամանակ յուրաքանչյուր քաղաքացի պետք է
 իմանա, վոր հարցերը վճռվում են ձայների համե-
 մատական կամ, ուրիշ խոսքով ասած, պարզ մեծու-
 ժառնությամբ: Այստեղ պետք է հասկանալ ձայների
 աշխարհի քանակություն, վոր ավելի յե, քան մյուս
 առաջարկության համար տրված ձայների քանակու-
 թյունը, իսկ դեմ յեղողների և ձեռնպահների ձայները
 հաշվի չեն առնվում:

ԳՅՈՒՂԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ ՊԵՏՔ Ե ՀԱՍՏԱՏՎԵՆ ԳՅՈՒՂԽՈՐՀՐԴԻ ԿՈՂՄԻՑ

Գյուղական ընդհանուր ժողովի արձանագրու-
 թյունը ստանալիս՝ գյուղական խորհուրդը չպետք է
 այդ դնի արկղի մեջ կամ մասյանի արանքում և
 թողնի առանց ուշադրության: Գյուղական խոր-
 հուրդը կամ նրա նախագահությունը, պարտավոր են
 չենց առաջիկա նիստում քննության առնել ընդհա-
 նուր ժողովի վորոշումները և այդ հաստատել: Յեթե
 քննության ժամանակ պարզվեց, վոր ժողովի վորո-
 շումը աննպատակահարմար է, հակառիմակա՞ն է,
 գյուղական խորհուրդը մերժում է նման վորոշում-
 ները հաստատել և թողնում է անհետևանք: Իր
 վճիռների մասին, վորոնք վերջնական են, գյուղական

խորհուրդը պարտավոր է տեղեկացնել առաջիկա հերթական ընդհանուր ժողովին: Գյուղական խորհուրդի վարչումները գյուղի ընդհանուր ժողովը չի կարող մոչ մերացնել և մոչ էլ փոխել:

ԳՅՈՒՂԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ՈՐԻՆԱԿԱՆ ՅԵՎ ՆՊԱՏԱԿԱԶԱՐՄԱՐ ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ ԳՅՈՒՂԻՈՐՀՈՒՐԴԸ ՊԱՐՏԱՎՈՐ Ե Ի ԿԱՏԱՐ ԱԾԵԼ

Յեթն գյուղական ընդհանուր ժողովը վարչում է կայացրել ու այդ վարչումը հաստատված և գյուղխորհրդի կողմից, վերջինս պարտավոր է միջոցներ ձեռք առնել այդ ի կատար ածելու: Բերենք մի որինակ. գյուղական հասարակական ժողովը վարչում է գյուղը խմելու ջուր անցկացնել, այդ նպատակին հատկացնելով համապատասխան միջոցներ: Գյուղական խորհուրդը այդ վարչումը իր նիստում հաստատելուց հետո պետք է անմիջապես անցնի գործնական աշխատանքներին. յեթե անհրաժեշտ է, նա պետք է տեխնիկ հրավիրի, ժամանակին դանձի միջոցներ, վարձի վարպետներ, պատրաստի շինարարական նյութեղեն և անցնի կառուցման աշխատանքներին: Այն գյուղական խորհուրդը, վոր ընդհանուր ժողովի վարչումները կթողնե անկատար, մատը մատին չի խիի աշխատանքները գլուխ րերելու, այդպիսի գյուղխորհուրդը Խորհրդային Իշխանության և հասարակականության կողմից կարժանանա պարտավանքի ու պատասխանատվության:

Գյուղական ընդհանուր ժողովների վարչումները գյուղխորհրդների կողմից ի կատար ածելու գործողությունների վրա հսկողություն պետք է ունենան գաղափարային կոմիտեները: Սրանք պետք է հսկեն, վոր ընդհանուր ժողովների արձանագրությունները ժամա-

նակին և կանոնավոր ուղարկվեն իրենց, այլ վոչ թե № 1 արձանագրութիւնը ուղարկեցին, № 2, 3-ը չի ստացվում, և մեկ եւ ուշացած գալիս և № 4 արձանագրութիւնը: Այդպիսի դեպքերում գործկոմը լուր չը պետք և մնա, այլ պետք և սրտոշած նկատողութիւն անի:

Ստացված արձանագրութիւնները գալառակային գործկոմի նախագահը պետք և կարգա, հետաքրքրվի կայացրած վորոշումներով, նրանց վերաբերյալ գյուղխորհրդի կողմից կայացրած վճիռներով և իր ապագաբառի միջոցով հսկողութիւն սահմանի, թե արդյոք ի կատար են ածվում կայացրած վորոշումները, թե այդպիսիները մնում են թղթի վրա, քնած գյուղխորհրդի գրասենյակում:

ՊԵՏՔ Ե ԱՇԽՈՒԺԱՑՆԵԼ ՅԵՎ ԿԱՆՈՆԱՎՈՐԵԼ ԳՅՈՒՂԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Մեր նպատակն և այնպիսի պայմաններ ստեղծել, Վոր գյուղը հետաքրքրվի իր կյանքին վերաբերող հարցերով, այդ հարցերը մանրամասն կերպով քննի իր ընդհանուր ժողովներում, գործնական վորոշումներ հանի նրանց վերաբերյալ և իր ախտիվ մասնակցութեամբ աջակցի այդ վորոշումների իրագործման:

Պորհրդային գյուղի հաստարակական կյանքը պետք և զարգացնել, խորացնել, իսկ այդ նպատակին հասնելու միջոցներից կարևորն և՛ գյուղի քաղաքացիների ընդհանուր ժողովների աշխատանքների կանոնավորումը: Բոլորին հայտնի յե, Վոր գյուղի բարձր մարմինը գյուղական խորհուրդն և, սակայն գյուղական իշխանութիւնը այն ժամանակ ամուր կզգա իրեն, այն ժամանակ հնարավորութիւն կունենա արագ քայլերով ա-

«աջ տանել գյուղի տնտեսական, կուլտուրական կյանքի զարգացումը, յեթե նրա հետ միասին ընդհանուր աշխատանքների լծվի հասարակությունը և իր ոժանդակությամբ, աջակցությամբ նպաստի յուրաքանչյուր աշխատանքի հաջող ավարտման:

Գյուղի բնդիակուր ժողովների աշխատանքները պետք է աշխուժացնել, իսկ դրա համար անհրաժեշտ են հետևյալ միջոցները. — ամսական առնվազն մեկ անգամ հրավիրել ընդհանուր ժողով, այդ ժողովներին մասնակից դարձնելով գյուղացիների լայն մասսաները, թե՛ սղամարդկանց և թե՛ կանանց. ժողովների քննության դնել այնպիսի հարցեր, վորոնք իրոք կապված են հասարակության առօրյա կարիքների հետ, բղխում են նրա կենսական շահերից, հարցեր, վորոնք գյուղխորհուրդը մեն-մենակ առանց հասարակական ժողովի քննության հնարավորություն չունի իրականացնել. ստեղծել այնպիսի պայմաններ, վոր ժողովին մասնակցող գյուղացիներն սղատ և անկաշկանդ խոսեն ժողովին դրված խնդիրների շուրջը. ընդհանուր ժողովի քննությանն առաջադրելիք բոլոր հարցերը խնամքով ուսումնասիրել, մշակել գյուղխորհրդի նիստերում, նրա սեկյիաներում, վորպեսզի հարցերը ժողովում դնելիս յուրաքանչյուր գյուղացի պարզ հասկանա, թե ի՞նչի մասին է խոսքը, ի՞նչ և ինչպե՞ս պետք է անել, ի՞նչ պետ ունի դրանից գյուղը, գավառը, պետությունը և այլն. ժամանակին քննության առնել գյուղի ընդհանուր ժողովի վորոշումները գյուղխորհրդի նիստերում, նրանց վերաբերյալ գյուղխորհրդի կողմից հանած վճիռները տեղեկացնել ընդհանուր ժողովին. միջոցներ ձեռք առնել ի կատար ածելու ընդհանուր ժողովի նպատակահարմար վորոշումները. գյուղ-հասարակական ժողովներին մոչ պակաս յերկու ամիսը մեկ անգամ լսել

գյուղխորհուրդների հաշվետու ղեկուցումները, ինչպես նաև ղեկուցումներ՝ կառավարութեան հիմնական սրենքների, վարչումների մասին, վարենցով գյուղացիութեանը անմիջապես շահադրդոված և (միասնարկի, ինքնահարկման, ճանապարհային շինարարութեան, ամսանութեան, բնտանիքի, խնամակալութեան, հագային և այլ սրենքների)։ Հասարակական ժողովներում ղենել նաև գյուղի կուլտուրական ուժերի ղեկուցումները (գյուղատնտեսի, բժշկի, անասնաբուժի, և այլն), վարենց նպատակը պետք և լինի հասարակական կյանքի տարբեր տաղարեղների վերաբերյալ ցուցմունքներ և ղիտելիքներ տալ գյուղացիներին։ Հիմանդութեանների գեմ պայքարելու, մաքրութեան պահպանելու, գյուղատնտեսութեան մեջ նոր ձևեր և դործիքներ կիրառելու և այլ բնույթի կրող ցուցմունքներ։ ուժեղացնել դավատակային դործկոմների հսկողութեանը և գյուղի բնդհանուր ժողովների աշխատանքների և գյուղխորհուրդների կողմից վերջինների վարչումները ժամանակին ի կատար տնելու դործողութեանների վրա և այլն։ դավատակային գործկոմի ներկայացուցիչն գործուղել մասնակցելու այն հասարակական ժողովներին, վարտեղ գրված են կարեւոր հարցեր։

Կազմակերպչական այս յեղանակները ճիշտ իրագործելու միջոցով հնարավոր կլինի կանոնավորել, աշխուժացնել գյուղական ընդհանուր ժողովների աշխատանքները, կանոնավորել այդ ժողովների և գյուղական խորհուրդների վոխահարարութեանները, վերջ տալով այն հիմանդոտ յերեւելին, յերը գյուղխորհուրդները վոխարինվում են հասարակական ժողովներով կամ ընդհակառակը, գյուղական խորհուրդները վերցնում են իրենց ձեռքը հասարակական ժողովների

իրախներն ու պարտականութիւնները ու ազդելու
ուժ թուրացնում են դաշտական ընդհանուր ժողովների
արդիւնաւիտ գործունեութիւնն և կենդանի մասնակց-
ութիւնը խորհրդային շինարարութեան մեջ:

Հայկենտդուրծկոմի Կազմբաժնի Վարիչի

Տեղակալ՝ Խ. ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՈՐԻՆԱԿԵԼԻ ՁԵՎ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Սույն թղի հուլիսի 25-ին Հորեքշարիի քերեկո-
յան Տաշատնի գաղութի շենքում հրապարակում և գլուղի
քաղաքացիների ընդհանուր ժողով:

ՈՐԱԿԱՐԳ

1. Գլուղական խորհրդի ղեկուցումը գլուղի ճա-
նապարհային շինարարութեան մասին.

Զեկ. ընկ. Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

2. Գլուղի հանդապահների վարձելու հարցը.

Զեկ. ընկ. Հ. ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

3. Ընթացիկ հարցեր:

Գլուղական խորհրդի նախագահ՝ (ԲՖ Փալսապանյան)

22 Հուլիսի 1928 թ.

ՈՐԻՆԱԿԵԼԻ ՁԵՎ

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ № 25

Դիվիզանի գավառի Շամշադինի գավառակի N գյուղի քաղաքացիներին 14 Ապրիլի 1928 թ. ընդհանուր ժողովի.

Ընտրողների թիվը ընդամենը	Ընտրողներից ներկային ընդամենը	Վ օ Ր Ի Կ		
		Տղամարդ	Կին	Գյուղիցուրդի անդամ
200	110	60	30	20

Ժողովը կառավարելու համար ընտրված նախագահության անդամներ

1. ՄԿՐՏԻՋ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ
2. ՎԱՐԴԱՆ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ
3. ԼԵՎՈՆ ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ

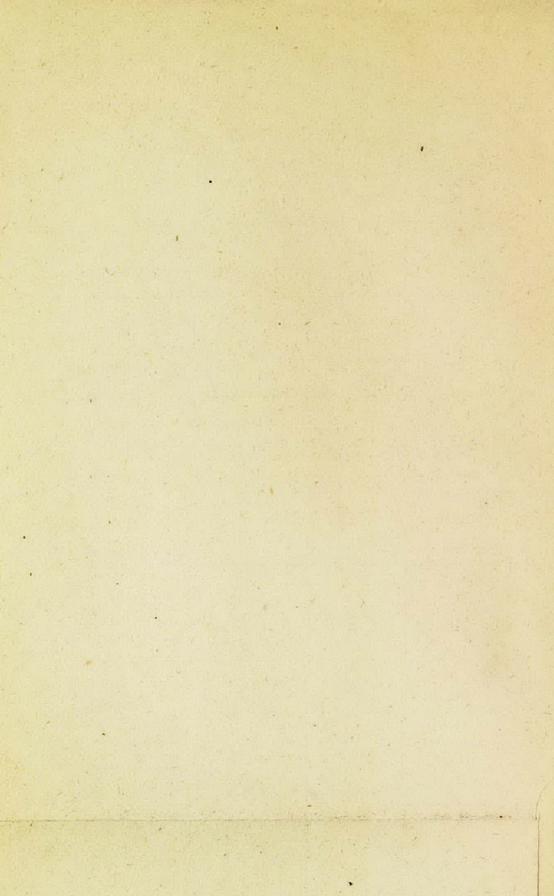
Ո Ր Ա Կ Ա Ր Գ

1. Դպրոցի վերակառուցման հարցը
2.
3.
4.
5.

Նախագահում եր' Մ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ Քարտուղար' Լ. ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ

Լսեցին	Վորոշեցին	Ի՞նչ վորոշում է ունեցել գյուղխորհուրդը յեվ յերբ (նաստատել, քեկանել, փոխել և)	Դիտողություն կատարման մասին և կատարման ժամկետը
--------	-----------	--	--

1. Դպրոցի վերակառուցման հարցի մասին (Ձեկ. Թադև-վոսյան)	1. Դպրոցի վերակառուցման համար գյուղիցուրդի կողմից մշակված և ներկայացված 300 ա. նախահաշիվը հաստատել և գանձել ինքնահարկման կարգով.	1. Կատարել 300 ա. բաշխում ըստ անտեսությունների և բաշխման ցուցակը գյուղհաս. ժողովի վորոշման հետ ներկայացնել գավառակային Դործակալին ի հաստատության (Գյուղ Պորհրդի 1928 թ. Ապրիլի 15-ի նիստի № 15 արձ. կ. 2)	1. Հաստատական ընդհ. ժողովի վորոշումը և բաշխման ցուցակները հաստատված են գավառակային գործակալի կողմից Ապրիլի 22-ինիստում, վորի հիման վրա գանձված է 300 ա.
2.	2.	2.	2.

ԳԱՆ Հիմնարար Գիտ. գրադ.

FL0003455

9122 6 15 4.

074.

